МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Політичні та соціальні студії»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – К Безпека та оборона
спеціальність – К10 Цивільна безпека
освітня програма – Цивільна безпека

Кафедра соціогуманітарних технологій

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри соціогуманітарних технологій, к.політ.н., доцент Олександр СИТНИК

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій, протокол № 2 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.і.н., доцент Оксана ЖУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Цивільна безпека», протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Цивільна безпека» к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/3010

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Політичні та соціальні студії»

Освітня програма	Цивільна безпека
Галузь знань / Спеціальність	К Безпека та оборона / К10 Цивільна безпека
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	4 кредити ECTS / 120 годин, семестр 2
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.політ.н., доцент Олександр СИТНИК

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: з'ясування поняття політики як однієї з найважливіших сфер діяльності людського суспільства, інституційної сутності суспільства, усвідомлення сутності політичних процесів та явищ, оволодіння основними термінами та категоріями політології та соціології на рівні їх відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутніх спеціалістів.

Завдання: - сформувати у здобувачів освіти високу політичну культуру;
- вміння застосовувати принципи сучасного політичного мислення до аналізу соціально-політичної ситуації;
- свідомо брати участь у політичному житті і активно впливати на політичні процеси.

Пререквізити: Передумовою її вивчення є здобуті в закладі загальної середньої освіти базові знання з історії України, громадянської освіти та суспільствознавстваєє

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

СК01 — Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
Змістовий модуль 1. . Теоретичні та історичні основи науки про політику та суспільство								
1	Тема 1. Тема 1. Політичні та соціальні студії як навчальна дисципліна	8/2	4/1	7/10	19/13	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
2	Тема 2. Суспільство у соціально-політичному дискурсі	2/2	1/1	7/10	10/13	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
3	Тема 3. Соціальні інститути та організації	2/–	1/–	7/10	10/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
4	Тема 4. Особистість у системі соціальних зв’язків	2/–	1/–	6/10	9/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
5	Тема 5. Політична влада	2/–	1/–	6/10	9/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
6	Тема 6. Політична система суспільства.	2/–	1/–	6/10	9/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
7	Тема 7. Держава в політичній системі суспільства	2/–	1/–	6/10	9/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
8	Тема 8. Політичні партії та партійні системи	2/–	1/–	6/10	9/10	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
Змістовий модуль 2. Політична еліта. Політична культура. Політичні процеси та світова політика.								
9	Тема 9. Політична еліта і лідерство в структурі влади	2/–	1/1	6/8	9/9	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
10	Тема 10. Політична культура	2/–	1/–	6/8	9/8	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7	СК01
11	Тема 11. Політичні процеси	2/–	1/1	6/8	9/9	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6	СК01
12	Тема 12. Світовий політичний процес	2/–	1/–	6/8	9/8	МН1, МН2, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01
	Разом	**30/4**	**15/4**	**75/112**	**120/120**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН6 — самостійна робота (розв’язання завдань); МН7 — індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО6 — есе; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО9 — залік.

4. Результати навчання

ПРН02. Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.

ПРН03. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об’єктів і територій.

ПРН05. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 1 – Подолання бідності

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 16 – Мир, справедливість та сильні інститути

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (40 %) + ІЗ/КПІЗ (20 %) + модульний контроль (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Тема 1. Політичні та соціальні студії як навчальна дисципліна

1.Об’єкт і предмет політичних та соціальних студій. Категорії, принципи, функції політичних і соціальних студій. .
2.Закони та закономірності політичних і соціальних студій.
3.Методи та способи вивчення політичних і соціальних студій.
4.Історія світової соціально-політичної думки і становлення сучасного соціально-політичного знання. 5.Розвиток соціально - політичної думки в Україні: історія і сучасність.

Тема 2. Суспільство у соціально-політичному дискурсі

1.Суспільство: сутність і типологія
2.Соціальна структура суспільства.
3. Соціальна стратифікація.
4. Соціальна мобільність у сучасному суспільстві.

Тема 3. Соціальні інститути та організації

1. Соціальний інститут: сутність, структурні елементи та функції.
2. Види соціальних інститутів.
3. Поняття, типологія та моделі соціальної організації.

Тема 4. Особистість у системі соціальних зв’язків

1. Особистість як предмет соціологічного аналізу.
2. Соціологічна структура і типологізація особистості.
3. Поняття і стадії соціалізації особистості..
4. Види, типи, завершеність соціалізації особистості.

Тема 5. Політична влада

1. Влада як соціальне явище.
2. Політична влада, її сутність і форми.
3. Суб'єкти і носії політичної влади.
4. Влада і владні відносини у сучасному українському суспільстві

Тема 6. Політична система суспільства.

1. Політична система як сукупність владних інститутів.
2. Функції політичної системи, її різновиди.
3. Політична система України.

Тема 7. Держава в політичній системі суспільства

1. Поняття, визначальні ознаки та типи держави.
2. Форми державного правління і державного устрою.
3. Держава і громадянське суспільство.
4. Політичні режими: типології та загальна характеристика.

Тема 8. Політичні партії та партійні системи

1.Сутність, типологія та функції політичних партій.
2. Типологія партійних систем.
3.Сутність і функції суспільно-політичних рухів.
4. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в політичній системі України.

Тема 9. Політична еліта і лідерство в структурі влади

1.Політична еліта: сутність, функції, типологія.
2. Сутність, типологія та механізм політичного лідерства.

Тема 10. Політична культура

1. Політична свідомість: сутність і основні характеристики.
2. Політична культура як явище політичного життя.

Тема 11. Політичні процеси

1. Політичний розвиток і модернізація.
2. Політичні конфлікти і кризи.
3. Виборча система та виборчий процес.

Тема 12. Світовий політичний процес

1. Світовий політичний процес: поняття, суб’єкти, закономірності.
2. Поняття міжнародних відносин.
3. Україна в системі міжнародних політичних відносин.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Виконання КПІЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Політичні та соціальні студії». КПІЗ виконується самостійно кожним студентом. При виконанні КПІЗ здобувачі вищої освіти повинні показати:

- володіння понятійно-категоріальним апаратом дисципліни;

- знання нормативно-правових документів;

- самостійний виклад матеріалу;

- навики написання наукової доповіді, статті, тез.

Варіанти КПІЗ з дисципліни «Політичні та соціальні студії»

1. Сутність і зміст політики.

2. Політичні доктрини античності.

3. Політичні відносини і їх суб’єкти.

4. Політика та ідеологія.

5. Політична еліта та лідерство в Україні: історія і сьогодення.

6. Демократія як форма організації і здійснення влади.

7. Раціоналістичні концепції політики.

8. Ліберальна демократія як оптимальне поєднання свободи, народовладдя і закону.

9. Політичне життя суспільства: сутність, основні закономірності та історичні форми.

10. Суть соціальної структури суспільства та її основні підструктури.

11.Зміст соціальної стратифікації та її типи.

12. Сутність, типологія і механізм політичного лідерства.

13. Виникнення і еволюція соціально-політичних утопій (Т. Мор, Т. Кампанелла, А. Сен-Сімон, Ш. Фур'є, Р.Оуен).

14. Політичні партії: сутність і типологія.

15. Основні школи і течії сучасної зарубіжної політології.

16.Політика в системі ціннісних орієнтацій особи.

17.Типологія партійних систем.

18.Соціальна структура суспільства – фундамент політичного життя.

19.Проблеми Конституції, держави і політичного устрою в українській політичній думці на початку ХУШ ст..

20.Основні риси політичного режиму в Україні на сучасному етапі.

21.І.Франко про історичний характер держави і політичної влади.

22.Складові елементи соціального інституту.

23.Етапи утворення соціального інституту

24.Види соціальних інститутів.

25.Поняття міжнародних відносин.

26.Інтегральний націоналізм Д. Донцова.

27.Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.

28.Особистість як соціальна система за Т. Парсонсом.

29.Проблема соціального характеру у гуманістичному психоаналізі Е. Фромма.

30.Види соціалізації та їхнє співвідношення з життєвим шляхом особистості.

10. Самостійна робота

Самостійна робота студентів з дисципліни «Політичні та соціальні студії» є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на формування здатності студентів самостійно здобувати, систематизувати, аналізувати та критично оцінювати політичну і соціальну інформацію, застосовувати теоретичні положення для осмислення суспільно-політичних процесів і явищ.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

1. опрацювання лекційного матеріалу, навчальної та наукової літератури, нормативно-правових актів, статистичних матеріалів, аналітичних доповідей та інших інформаційних джерел;

2. підготовка до практичних і семінарських занять, що передбачає вивчення рекомендованої літератури, формулювання відповідей на проблемні питання, підготовку повідомлень та участь у дискусіях;

3. виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, зокрема підготовка рефератів, аналітичних записок, есе, доповідей, презентацій та інших видів навчальної продукції;

4. аналіз політичних і соціальних документів, програм політичних партій, стратегій державної політики, міжнародних документів та інших джерел;

5. виконання практичних завдань, спрямованих на аналіз конкретних політичних і соціальних ситуацій, суспільних процесів, конфліктів, проблем соціальної нерівності, політичної участі, соціальної мобільності та інших явищ;

6. підготовка до поточного та підсумкового контролю, систематизація й узагальнення вивченого матеріалу;

7. виконання тестових завдань, самоконтроль рівня засвоєння навчального матеріалу із використанням електронних освітніх ресурсів;

8. підготовка та проведення міні-досліджень, соціологічних спостережень, аналізу статистичних даних і результатів соціологічних досліджень;

9. самостійне опрацювання окремих тем або питань, які не розглядаються або частково розглядаються під час аудиторних занять.

Основними формами контролю самостійної роботи студентів є:

· усне опитування під час практичних і семінарських занять;

· письмове опитування;

· тестовий контроль;

· перевірка конспектів та результатів опрацювання навчальної літератури;

· перевірка індивідуальних завдань;

· оцінювання рефератів, есе, аналітичних записок і доповідей;

· оцінювання презентацій;

· перевірка практичних та ситуаційних завдань;

· проведення дискусій, дебатів, «круглих столів»;

· захист індивідуальних навчально-дослідницьких робіт.

Критеріями оцінювання самостійної роботи є:

· відповідність змісту роботи визначеному завданню;

· повнота та системність розкриття питання;

· рівень засвоєння теоретичного матеріалу;

· використання сучасних наукових джерел;

· здатність до критичного аналізу та узагальнення інформації;

· аргументованість власних висновків;

· самостійність виконання завдання;

· практична спрямованість результатів;

· дотримання вимог академічної доброчесності;

· якість оформлення роботи.

Тематика самостійної роботи	1. Кількість годин		
	Тематика самостійної роботи	Денна форма	Заочна форма
1	Сучасні парадигми соціально-політичного знання	7	10
2	Структура соціальної системи	7	10
3	Поняття та структура соціальної організації	7	10
4	Соціалізація людини	6	10
5	Політична влада в Україні: тенденції розвитку	6	10
6	Реформа політичної системи в Україні.	6	10
7	Концепція правової держави	6	10
8	Типи виборчих систем	6	10
9	Політична еліта в Україні: історія і сьогодення	6	8

10	Політична психологія	6	8	
11	Основні способи врегулювання конфліктів	6	8	
12	Суб’єкти, види і принципи міжнародно - політичних відносин	6	8	
	Разом	75	112	

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Політичні та соціальні студії : метод. вказівки до виконання семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спец. денної та заоч. форм навч. / уклад.: М. П. Костюк, О. І. Ситник. : Луцьк : ЛНТУ, 2025. 48 с. URIhttps://e.lntu.edu.ua/web/dk/employee/syllabi/3

2. Політичні та соціальні студії : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спец. денної та заоч. форм навч. / уклад.: О.І. Ситник, О.Ю. Сільвестрова. - Луцьк : Луцький НТУ, 2021. - 116 с. https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/9762

3. Політичні та соціальні студії : метод. вказівки до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спец. денної та заоч. форм навч. / уклад.: О.І. Ситник,О.Ю. Сільвестрова. - Луцьк : Луцький НТУ, 2021. - 36 с.https://e.lntu.edu.ua/web/dk/employee/syllabi/3010/edit

4. Політичні та соціальні студії : метод. вказівки до викон. самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спец. денної та заоч. форм навч. / уклад.: О.І. Ситник, О.Ю. Сільвестрова. - Луцьк : Луцький НТУ, 2021. - 36 с.

Праці інших авторів:

5. .Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Навч. посіб. Київ. Вид-во «.Центр учбової літератури». 2022. 348с.

6. Горбач О.Н., Демчишак Р.Б.Політологія. Навчальний посібник. Київ. Вид. дім “Гельветика”. 2025. 260с.

7. Демиденко, Н. М. Політологія: навч. посіб. Суми, 2022. 318 с.

8. Кравчук О. Ю., Шаповалова І. В. Навчальний посібник з курсу «Політологія» (лекції). Суми : Університетська книга, 2025. 168 с.

9. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс. 4-те вид. Підручник. Київ.

Каравела. · 2023. 408 с.

10. Сучасна зарубіжна політологія: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти / І. В. Мацишина. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2025.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

11. Герасимчук, Г., Жук, О., Голячук, Н., Петрук, В., Ситник, О. (2025). Впровадження цифрових рішень у соціальній сфері: сучасні методи організації та розробки програм. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 90, 40-62, 15. DOI: 10.33788/rcis.90.3. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1558

12. Ситник , О. (2025). Соціальні стандарти ЄС як інструмент забезпечення стабільності трудових ринків країн-членів в умовах глобальних викликів. Науково-теоретичний альманах Грані, 28(4), 5-11. https://doi.org/10.15421/172578 https://grani.org.ua/index.php/journal/issue/view/207

13. Ситник О.І. Соціальна політика як інструмент забезпечення сталого розвитку держави. Науковий журнал “Політикус”. Випуск 5. 2025. с.69-74. DOI: https://doi.org/10.24195/2414-

14. Сільвестрова, О., Ситник, О.(2026).Молодь NEET в контексті соціально-економічних відносин: новий виклик для системи соціального захисту. Ввічливість. Humanitas, 1, 321–329, doi: DOI https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.41

Праці інших авторів:

15. Влада і громадянське суспільство у країнах світу: досвід взаємодії : монографія.за ред. О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕнД НАН України, 2025. 472 с. https://ipiend.gov.ua/publication-category/monohrafii/

16. Показники суспільних змін в Україні: методологія та інструментарій досліджень : монографія. – Бакіров В. С., Головаха Є. І. Київ : Інститут соціології НАН України, 2026. https://isnasu.org.ua/publications

17. Соціальне суспільство: організація, безпека, публічне управління : монографія. – за заг. ред. В. Бебика, Н. Мякушко. Варшава ; Київ : Талком, 2025. 272 с. https://ippi.org.ua/sotsialne-suspilstvo-organizatsiya-bezpeka-publichne-upravlinnya

18. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2025 : монографія. – Степаненко В. та ін. Київ : Інститут соціології НАН України, 2025. 404 с. DOI: https://doi.org/10.15407/book9.978-617-14-0470-0. ISBN 978-617-14-0470-0.

ІІІ. Інформаційні ресурси

19. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса. www.ipiend.gov.ua/(дата з

20. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського . http://www.nbuv.gov.ua/node/365 .

21. 21.Український соціологічний журнал https://sau.in.ua/magazine/ukrayinskyj-socziologichnyj-zhurnal/-

22. 22.Електронний освітній портал Луцького національного технічного університету : освітня платформа Moodle. URL: http://mdl.lntu.edu.ua/.